

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

19-04-2017

vandaag · 3 minuten lezen

Bekennen om lang verblijf in Chinese cel te ontlopen

Recht Vrijspraak komt in China nauwelijks voor. Om uit de cel te blijven komt de Nederlander Harm Fitié justitie deels tegemoet.

TABITHA SPEELMAN
PEKING

'Hier kijken, Han Feizi', zegt rechter Li van het hooggerechtshof van Peking. Li gebruikt de Chinese naam van Harm Fitié, de 44-jarige Nederlander wiens zaak hier in hoger beroep is. Rustig bevestigt Fitié, veroordeeld tot twaalf jaar cel wegens doodslag, dat hij 500.000 yuan (bijna 70.000 euro) zal betalen.

Het bedrag, verzameld door vrienden en familie in Nederland, gaat naar de nabestaanden van zijn voormalig buurman Lu Zhicheng. Bijna twee jaar geleden, op 7 mei 2015, overleed Lu na een nachtelijke burenruzie met zijn Nederlandse buurman, waarbij geen getuigen aanwezig waren.

Fitié en zijn advocaat besloten in hoger beroep op suggestie van de rechtbank een gedeeltelijke bekentenis af te leggen, met financiële compensatie. Tijdens de zitting afgelopen maandag verklaarde Fitié "nalatig" te zijn geweest tijdens de ruzie, waarna de dronken Lu van het dak gleed met de dood als gevolg, maar niet, zoals de openbare aanklagers zeggen, schuldig aan "opzettelijk handelen".

Al jaren wordt minder dan 1 procent van de verdachten in China vrijgesproken

Hoewel dit soort schikkingen in het Chinese strafrecht officieel niet voorkomen, zijn ze niet ongebruikelijk en vaak de enige manier om tot een strafverlaging te komen. Vrijspraak is in China zeldzaam, ook in hoger beroep. Al jaren ligt het aantal vrijspraken ver onder 1 procent, tegen circa 10 procent in Nederland.

"Contra-intuïtief", noemt Diane Vandesmet, Fitié's Franse vriendin, het besluit tot een schuldbeekentenis. "Maar in China is het systeem anders, en ons doel is

Harm onmiddellijk vrij te krijgen." Advocaat Wang Pu wijst op de fouten van de aanklagers. "De rechtbank heeft veel bewijs niet in overweging genomen. Ook heeft de politie nagelaten forensisch onderzoek te verrichten na Lu's val."

Chinese rechters kunnen fouten van de openbare aanklagers en het veiligheidsapparaat moeilijk erkennen, zegt Patrick Poon, onderzoeker voor mensenrechtenorganisatie Amnesty in Hongkong. "Liever gaan ze over tot informeel overleg met de verdediging." Het hoge aantal veroordelingen is ook in het land zelf onderwerp van discussie. Verschillende gevallen waarin reeds geëxecuteerde verdachten onschuldig bleken leidden tot publieke verontwaardiging. Expert in Chinees recht Susan Finder noemt China's hoge percentage veroordelingen een "symptoom" van diepere problemen in het rechtssysteem.

Daarom, zo schrijft het nationaal hooggerechtshof in een document van afgelopen februari, moeten rechtbanken in heel China vaart maken met het "centraal stellen van de zitting", en niet de uitspraak. Getuigenverklaringen, die nu vaak nog achterwege worden gelaten, en de verdediging moeten een belangrijkere rol krijgen. Bij onvoldoende bewijs moet de verdachte vrijgesproken worden.

Advocaat Wang merkt wel wat van de hervormingen: "Als advocaten zijn we steeds vrijer om onze verdediging in te vullen, zonder consequenties." Maar de veranderingen moeten sneller. "Rechters zouden nog onafhankelijker kunnen zijn." Over de zaak Fitié, ook gevolgd door het Nederlandse ministerie van buitenlandse zaken, is hij "voorzichtig optimistisch".

Fitié zelf, voor zijn arrestatie in 2015 al tien jaar in China werkzaam in de agrobusiness, gaf maandag aan graag in dat land te blijven na zijn vrijlating. "Mijn lot is in de handen van de rechtbank", sloot hij zijn verklaring af, zijn blik gericht op Li.

Sterker rechtssysteem treedt harder op

President Xi Jinping heeft het graag over het versterken van het rechtssysteem. Afgelopen maand zei hij nog dat 2017 een "beslissende fase" was voor China's rechtshervormingen, die "af" zouden moeten zijn voor het 19de Partijcongres komend najaar.

Maar terwijl er onder voormalig president Hu Jintao levendige discussie bestond over een modernere "gebalanceerde" rechtspraak, lijken de nieuwe wetten en

maatregelen van de laatste jaren er vooral op gericht het partijbestuur te versterken.

Mensenrechtenorganisaties wijzen op nieuwe golven arrestaties van mensen die door de regering worden gezien als dissidenten, evenals hun familieleden en advocaten.

Volgens experts is de hervorming van China's rechtspraak ook nodig om het beroep aantrekkelijk te houden. Volgens Chinese media nemen veel rechters ontslag.